

Przepisy gry Międzynarodowej Federacji Szachowej (FIDE) zatwierdzone na Kongresie FIDE w Grazu w 1984 roku. Nowelizowane w latach 1988, 1992, 1993.

Art. 1. Szachownica i jej układ

Partia szachowa jest rozgrywana pomiędzy dwoma przeciwnikami, którzy wykonują posunięcia bierkami na kwadratowej tablicy, zwanej szachownicą.

1.1. Szachownica składa się z 64 równej wielkości kwadratowych pól, na przemian jasnych (białych) i ciemnych (czarnych).

1.2. Szachownicę umieszcza się pomiędzy dwoma przeciwnikami w taki sposób, aby narożne pole po prawej ręce każdego zawodnika było białe.

1.3. Osiem szeregów pól, biegnących od jednego zawodnika w kierunku drugiego, nazywa się liniami (kolumnami).

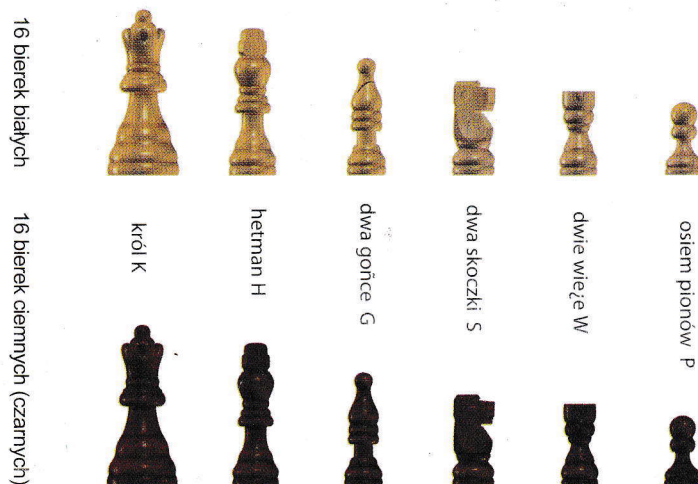
1.4. Osiem szeregów pól, usytuowanych prostopadłe do linii, nazywa się rzędami.

1.5. Szeregi pól jednego koloru, następujących kolejno po sobie i stykających się narożnikami, nazywa się przekątnymi.

Art. 2. Bierki

2.1. W chwili rozpoczęcia gry jeden z zawodników ma 16 jasnych (białych) bierek, a drugi 16 ciemnych (czarnych) bierek.

2.2. Bierkami tymi są:

2.3. początkowe ustawienie bierek na szachownicy jest pokazane na diagramie (rys. 1).

Rys. 1

Art. 3. Wykonywanie posunięć

3.1. Zawodnik mający białe bierki rozpoczyna grę. Następnie zawodnicy wykonują na przemian po jednym posunięciu, do chwili zakończenia partii.

3.2. Zawodnik "jest na posunięciu" jeżeli ruch jego przeciwnika został zakończony (art.6).

Art. 4. Ogólne pojęcia posunięcia

4.1. Z wyjątkiem roszady (art.5.1b) posunięciem jest przemieszczenie bierki z jednego pola na inne, które jest wolne lub zajęte przez bierkę przeciwnika.

4.2. Żadna bierka, z wyjątkiem wieży, przy wykonywaniu roszady (art.5.1b) i skoczka (art.5.5) nie może przekroczyć pola zajętego przez inną bierkę.

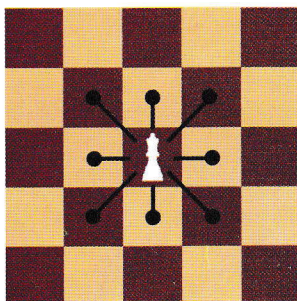
4.3. Bierka przesunięta na pole zajęte przez bierkę przeciwnika, tym samym posunięciem "bije" tę bierkę [...]. Bicie w przelocie (en passant) - zob. art.5.6c.

Art. 5. Ruchy bierek

5.1. Król

(a) Z wyjątkiem roszady króla przesuwa się na dowolne sąsiednie pole, które nie jest atakowane przez bierkę przeciwnika.

(b) Roszada jest jednoczesnym posunięciem króla i jednej z wież i jest uważana jako jedno posunięcie. Wykonywana jest w następujący sposób: króla przesuwa się z jego początkowego miejsca o dwa pola w tym samym rzędzie, w kierunku jednej z wież, następnie tą wieżę przenosi się ponad królem na pole, które właśnie on przekroczył.

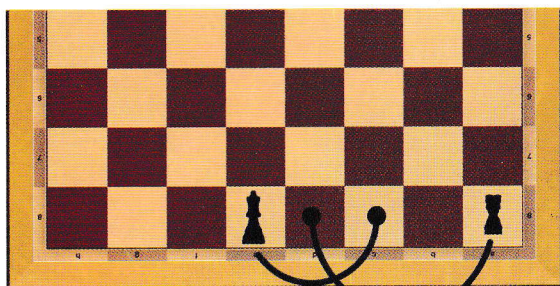
Rys. 2

(c) Jeżeli zawodnik dotknie wieży, a następnie króla, roszada nie może być wykonana dotkniętą wieżą - zob. art. 7.2 oraz art. 7.3.

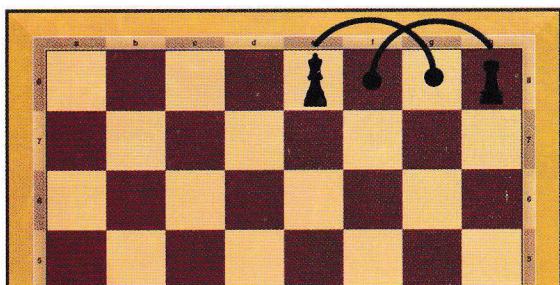
(d) Jeżeli zawodnik zamierzający wykonać roszadę dotknie króla, albo króla i wieżę jednocześnie i okaże się, że roszady nie można wykonać - ma do wyboru wykonanie posunięcia królem lub roszadę w kierunku drugiej wieży (o ile to możliwe) [...].

(e) Roszady nie można wykonać:

- jeżeli król wykonał już posunięcie,
- w kierunku wieży, która wykonała już posunięcie.

Rys. 3

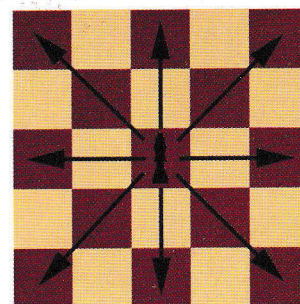
Rys. 4

(f) Roszady przejściowo nie można wykonać:

- jeżeli początkowe pole króla albo pole, które król ma przekroczyć, względnie które ma zająć, jest atakowane przez bierkę przeciwnika, lub
- jeżeli między królem i wieżą, w kierunku której ma być przesunięty, znajduje się jakakolwiek bierka.

5.2. Hetman

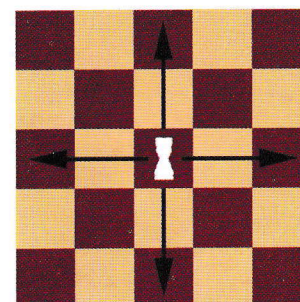
Hetmana przesuwa się na dowolne pole (z ograniczeniem wynikającym z art. 4.2) po liniach, rzędach i przekątnych, na których się znajduje.

Rys. 5

5.3. Wieża

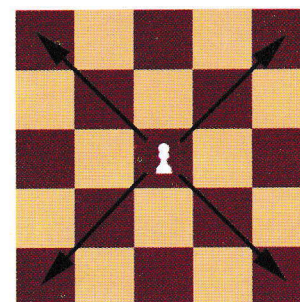
Wieżę przesuwa się na dowolne pole (zob. art. 4.2), po liniach i rzędach, na których się znajduje.

Rys. 6

5.4. Goniec

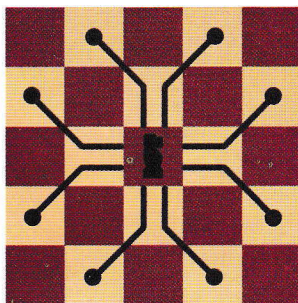
Goniec przesuwa się o dowolną ilość wolnych pól po przekątnych do przodu i do tyłu (zob. art. 4.2).

Rys. 7

5.5. Skoczek

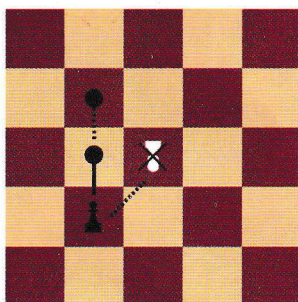
Ruch skoczka składa się z dwóch różnych faz. Najpierw wykonuje on krok o jedno pole wzdłuż rzędu lub linii, a następnie - nadal oddalając się od pola wyjściowego, dalszy krok o jedno pole na dowolnej przekątnej. Nie ma znaczenia, czy na polu pierwszego kroku znajduje się inna bierka.

Rys. 8

5.6. Pion

(a) Piona przesuwają się tylko naprzód.

Rys. 9

(b) Wyłączając bicie - piona przesuwają się z początkowego miejsca o jedno lub dwa nie zajęte pola, wzdłuż linii, na której się znajduje, a w następnych posunięciach już tylko o jedno nie zajęte pole wzdłuż linii. W przypadku bicia - piona przesuwają się o jedno pole wzdłuż jednej z przekątnych, na których się znajduje.

(c) Pion atakujący pole przekroczone przez piona przeciwnika, który przesunął go w jednym posunięciu o dwa pola z początkowego miejsca - może tego piona zbić, jak gdyby pion przeciwnika został przesunięty tylko o jedno pole. Takie bicie może być jednak wykonane tylko w odpowiedzi na ten ruch i nazywa się biciem w przelocie (en passant).

(d) Pion, który osiągnął ostatni rząd pól musi być natychmiast (w ramach tego samego ruchu) zamieniony na hetmana, wieżę, gońca lub skoczka tego samego koloru,

według wyboru zawodnika i bez względu na to, jakie bierki znajdują się na szachownicy. Taka zamiana nazywa się promocją, a działanie promowanej bierki jest natychmiastowe [...].

Art. 6. Zakończenie posunięcia

Posunięcie szachowe jest zakończone:

6.1. Po przesunięciu bierki na wolne pole - gdy zawodnik odjął od niej rękę.

6.2. W przypadku bicia - gdy zbita bierka została usunięta z szachownicy, zawodnik postawił na jej miejsce własną bierkę i odjął od niej rękę.

6.3. Przy roszadzie - gdy zawodnik odjął rękę od wieży na polu, które król przekroczył. Jeżeli zawodnik odjął rękę od króla - posunięcie nie jest zakończone, jednak nie może on wykonać innego posunięcia niż roszadę w tę stronę o ile jest ono legalne, zgodnie z art.5.1.

6.4. Przy promocji piona - gdy pion ten został usunięty z szachownicy i zawodnik odjął rękę od bierki, którą postawił na polu przemiany. Jeżeli zawodnik odjął rękę od piona, który osiągnął pole przemiany - posunięcie nie jest zakończone, ale zawodnik nie może tego piona przesunąć na inne pole [...].

Art. 7. Dotknięta bierka

7.1. Jeżeli zawodnik, będący na posunięciu, wyraźnie zgłosi zamiar poprawienia bierki na szachownicy, może poprawić ustawienie jednej lub więcej bierki na ich polach.

7.2. Wyjątkiem jest sytuacja, gdy zawodnik będący na posunięciu rozmyślnie dotknął:

(a) jednej lub więcej bierki tego samego koloru (czyli tylko bierki swoje lub tylko bierki przeciwnika), to wówczas musi wykonać ruch, lub bicie, pierwszą dotkniętą własną bierką, lub zbić pierwszą dotkniętą bierkę przeciwnika, która może być bita, albo:
(b) jednej własnej i jednej bierki przeciwnika, musi zbić bierkę przeciwnika własną bierką, a jeżeli to możliwe - przesunąć (jeżeli może wykonać ruch) lub zbić pierwszą dotkniętą bierkę (jeżeli może być pobita). Jeżeli nie można ustalić, która z bierki (własna czy przeciwnika) została dotknięta pierwsza, to wtedy przyjmuje się, że własna bierka została dotknięta wcześniej.

7.3. Jeżeli żadną dotkniętą bierką nie można wykonać prawidłowego posunięcia (albo jeżeli żadna dotknięta bierka przeciwnika nie może być prawidłowo zbita), zawodnik może wykonać dowolne prawidłowe posunięcie [...].

Art. 8. Nieprawidłowe pozycje

8.1. Jeżeli w czasie gry zostanie stwierdzone, że wykonano posunięcie nieprawidłowe, należy powrócić do pozycji powstałej przed wykonaniem nieprawidłowego posunięcia. Następnie grę należy kontynuować, wykonując posunięcie prawidłowe, jednak z zastosowaniem przepisów z art. 7. Jeżeli pozycji nie można odtworzyć, grę należy unieważnić i rozegrać nową partię.

Przepis ten obowiązuje we wszystkich etapach gry oraz w partiach niezakończonych, poddanych ocenie.

8.2. Jeżeli w czasie gry jedna lub więcej bierek zostanie przypadkowo przesuniętych (strąconych, przewróconych lub rozrzuconych) i następnie niewłaściwie ustawionych, należy powrócić do pozycji przed powstaniem przemieszczenia i partię kontynuować. Jeżeli nie można odtworzyć właściwej pozycji gra jest nieważna i należy rozegrać nową partię [...].

8.3. Jeżeli po wznowieniu odłożonej partii pozycja na szachownicy została niewłaściwie ustawiona, należy ponownie ustawić odłożoną pozycję grę kontynuować.

8.4. Jeżeli w czasie gry zostanie stwierdzone, że szachownicę położono niezgodnie z przepisami (art.1.2), pozycja powinna być przeniesiona na prawidłowo ułożoną szachownicę i grę należy kontynuować.

8.5. Jeżeli w czasie gry zostanie stwierdzone, że szachownicę położono niezgodnie z przepisami (art.1.2), pozycja powinna być przeniesiona na prawidłowo ułożoną szachownicę i grę należy kontynuować.

Art.9. Szach

9.1. Król jest szachowany gdy pole, które zajmuje jest atakowane przez jedną lub dwie bierki przeciwnika. Ostatnie posunięcie przeciwnika określa się jako szachujące króla. Zawodnik nie może wykonać posunięcia, pozostającego króla pod szachem.

9.2. Szach musi być odparty najbliższym posunięciem. Jeżeli tego nie można uczynić - król jest zamatowany (art.10.1).

9.3. Zapowiadanie szacha nie jest obowiązkowe.

Art. 10. Partia zakończona

10.1. Partię wygrywa zawodnik, który dał matę królowi przeciwnika, co natychmiast kończy partię.

10.2. Partię wygrywa zawodnik, którego przeciwnik oświadczył, że się poddaje. co natychmiast kończy partię.

10.3. Partia kończy się remisem, gdy król zawodnika będącego na posunięciu, nie jest szachowany, ale zawodnik ten nie może wykonać żadnego prawidłowego posunięcia. Pozycję taką określa się słowem pat, co natychmiast kończy partię.

10.4. Partia kończy się remisem, jeżeli powstała jedna z następujących pozycji:

a) król przeciwko królowi,

b) król przeciwko królowi z gońcem lub skoczkiem,

c) król i gońiec przeciwko królowi i gońcowi, jeżeli obydwa gońce znajdują się na przekątnych tego samego koloru. Powstanie takich pozycji kończy partię.

10.5. Zawodnik mający jedynie króla, nie może wygrać partii [...].

10.6. Partia kończy się remisem w wyniku uzgodnienia pomiędzy zawodnikami, co natychmiast kończy grę [...].

10.7. Partia kończy się remisem na żądanie zawodnika będącego na posunięciu, jeżeli taka sama pozycja po raz trzeci:

a) ma się powtórzyć,

b) właśnie powtórzyła się i za każdym razem ten sam zawodnik jest na posunięciu. Pozycja będzie uznana za identyczną, jeśli bierki tego samego rodzaju i koloru zajmują te same pola oraz istnieje możliwość wykonania tymi bierkami takich samych posunięć, łącznie z prawem do roszady i bicia w przelocie [...].

10.8. Partia kończy się remisem, jeżeli zawodnik znajdujący się na posunięciu zażąda remisu i jednocześnie wykaże, że obie strony wykonały przynajmniej pięćdziesiąt ostatnich posunięć, podczas których żadna bierka nie została zbita, ani żaden pion nie wykonał ruchu. Liczba 50 posunięć może być powiększona w pewnych pozycjach pod warunkiem, że organizatorzy podadzą te pozycje do wiadomości uczestników przed rozpoczęciem zawodów [...] (dalej dotyczy partii turniejowych).

Wszystkim graczom dobrej zabawy i wygranej
życzy Firma JAWA

Zapraszamy także do gry w kolejnych 25 gier.

